

RIKSDAGENS SVAR 208/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ersättning som betalas av statens medel till producenter av skyddshemstjänster

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lag om ersättning som betalas av statens medel till producenter av skyddshemstjänster (RP 186/2014 rd).

Beredning i utskott

Social- och hälsovårdsutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (ShUB 29/2014 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalande:

Riksdagen förutsätter att regeringen följer lagens verkställande och bedömer hur ansvaret för anordnande och finansieringen av skyddshemsverksamheten fungerar liksom också hur väl krishjälpen fungerar i förhållande till systemet med social- och hälsovårdstjänster.

Riksdagen har antagit följande lag:

Lag

om ersättning som betalas av statens medel till producenter av skyddshemstjänster

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att säkerställa nationellt högklassiga och heltäckande skyddshemstjänster för personer som är utsatta för våld i nära relationer eller som lever under hot om sådant våld.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om de grunder som iakttas vid betalning av ersättning

med statsmedel till aktörer som producerar skyddshemstjänster.

Lagen tillämpas även på kommunala skyddshem och producenter av kommunala skyddshemstjänster.

3 §

Definition av skyddshem

Ett skyddshem är en för klienterna avgiftsfri enhet inom krisarbete med verksamhet dygnet runt och till vilken en person eller en familj som har blivit utsatt för våld i nära relationer eller som lever under hotet om sådant våld kan söka sig på eget initiativ eller på anvisning av en myn-

dighet eller någon annan aktör, vid behov även anonymt.

4 §

Våld i nära relationer

Med våld i nära relationer avses i denna lag händelseförlopp under vilka någon utövar våld mot en nuvarande eller före detta partner, sitt barn eller partnerns barn, sin förälder, annan nära släkting eller annan närstående. Med våld avses en gärning som orsakar eller kan orsaka fysisk, sexuell, psykisk eller ekonomisk skada eller lidande för den som utsätts för gärningen, inbegripet hot om sådana handlingar, tvång eller godtyckligt frihetsberövande.

5 §

Skyddshemstjänster

De tjänster som erbjuds på ett skyddshem är omedelbar krishjälp, skyddat boende dygnet runt samt psykosocialt stöd, rådgivning och vägledning som skyddshemmet i akuta situationer erbjuder dem som har blivit utsatta för våld i nära relationer eller som lever under hot om sådant våld.

Skyddshemmets ansvariga person bedömer tillsammans med sin personal som är specialiserad på krisarbete längden på skyddshemsperioden.

Närmare bestämmelser om skyddshemstjänster får utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

6 §

Klienter i skyddshemsverksamheten

Skyddshemstjänster erbjuds i första hand åt personer som har blivit utsatta för våld i nära relationer eller som lever under hot om sådant våld och åt medföljande minderåriga barn.

Skyddshemstjänster kan även tillhandahållas i fall som kan jämföras med våld i nära relationer för att hjälpa personer som behöver hjälp, om hjälpen motsvarar offrets behov av hjälp och

om hjälpen inte orsakar skada eller medför fara för andra som befinner sig i skyddshemmet.

En person får söka sig till vilket som helst av de skyddshem som tillhandahåller tjänster som avses i denna lag, förutsatt att där finns plats.

7 §

Uppgifter som sköts av Institutet för hälsa och välfärd

Institutet för hälsa och välfärd sörjer för den riksomfattande tillgången på skyddshemstjänster så att det i olika delar av landet erbjuds och finns tillgång till tillräckligt med tjänster i förhållande till behovet.

Institutet för hälsa och välfärd ingår avtal om produktion av skyddshemstjänster med sådana tjänsteproducenter som bäst uppfyller de förutsättningar som föreskrivs i 8 § och med stöd av den genom förordning av statsrådet.

Institutet för hälsa och välfärd ansvarar för den riksomfattande samordningen av skyddshemstjänsterna som helhet i samarbete med de skyddshem som har ingått avtal.

8 §

Förutsättningar för produktion av skyddshemstjänster

Institutet för hälsa och välfärd väljer som producenter av skyddshemstjänster sådana aktörer som har ett giltigt tillstånd enligt lagen om privat socialservice (922/2011).

Kommunala tjänsteproducenter förutsätts uppfylla samma förutsättningar som de privata aktörerna. Institutet för hälsa och välfärd kontrollerar att förutsättningarna uppfylls när det förhandlar om ett avtal. Institutet för hälsa och välfärd konsulterar tillstånds- och tillsynsmyndigheter för social- och hälsovården i denna fråga.

De anställda hos tjänsteproducenten ska ha tillräcklig utbildning, arbetserfarenhet och insikt i krisarbete inom våld i nära relationer. Personalen ska omfatta ett tillräckligt antal representanter för olika yrkesgrupper. Utöver detta

kan personalen omfatta sakkunniga i tjänsteproducentens specialområde inom krisarbete.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för produktion av skyddshemstjänster får utfärdas genom förordning av statsrådet.

9 §

Avtal om produktion av skyddshemstjänster

Institutet för hälsa och välfärd ingår avtalen om produktion av skyddshemstjänster med tjänsteproducenterna för högst fem år i sänder. I ett avtal ska det intas en bestämmelse enligt vilken den ersättning som betalas årligen är beroende av det anslag som reserverats för detta ändamål i statsbudgeten.

I ett avtal om tjänsteproduktion ska åtminstone följande bestämmas:

- 1) skyddshemmet och de skyddshemstjänster som det tillhandahåller specificerade samt antalet familjeplatser på skyddshemmet,
- 2) det verksamhetsområde inom vilket de i avtalet avsedda tjänsterna tillhandahålls,
- 3) det preliminära beloppet på den ersättning som betalas av statens medel med iakttagande av de grunder som anges i 10 § 3 mom. samt om ersättningens betalning,
- 4) vem som är den ansvariga personen på skyddshemmet och om skyddshemmets övriga personal samt dimensioneringen av antalet anställda,
- 5) det förfarande som ska iakttas vid utbyte av information, vid registerföringen i anknytning till skyddshemstjänsterna och vid förvaringen av klientuppgifter,
- 6) den utbildning som arrangeras för skyddshemmets personal,
- 7) hur samarbetet inom skyddshemsnätverket ordnas,
- 8) avtalets giltighetstid och uppsägning.

10 §

Ersättning som betalas av statens medel och hur den bestäms

De producenter av skyddshemstjänster som ingår avtal enligt 9 § betalas ersättning med statsmedel. Institutet för hälsa och välfärd avtalar årligen om ersättningsbeloppet inom ramen för det anslag som anvisats i statsbudgeten.

Institutet för hälsa och välfärd delar ut den avtalade ersättningen i förskott till de tjänsteproducenter som har ingått avtal om produktion av skyddshemstjänster i syfte att skapa ett täckande system med skyddshemstjänster enligt 3 mom.

Som grunder för fördelningen beaktas invånarantalet i tjänsteproducentens verksamhetsområde och kostnaderna för skyddshemstjänsterna året innan finansåret samt tjänsteproducentens uppgifter för den pågående räkenskapsperioden och nästa års budgetförslag.

När avtal ingås med en ny producent av skyddshemstjänster tillämpas på tjänsteproducenten medelvärden beräknade på bokslutsuppgifter hos andra producenter av skyddshemstjänster i samma storleksordning och uppgifter i den nya tjänsteproducentens förslag till budget för det följande året. I övrigt insamlas samma bakgrundsinformation av nya producenter som av andra. Informationen från alla producenter av skyddshemstjänster hanteras enligt samma principer.

Närmare bestämmelser om viktning av bestämningsgrunderna för den ersättning som betalas av statens medel och om fördelning av ersättningen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 §

Redovisning för användning av ersättning, återbetalning av ersättning och ny utdelning

Varje producent av skyddshemstjänster ger årligen Institutet för hälsa och välfärd en redovisning om de kostnader som verkställandet av avtalet om tjänsteproduktion orsakat under det föregående finansåret. Redovisningen gäller an-

vändningen av den ersättning som i förskott delats ut av statens medel och dess överskridande eller ersättning som blivit oanvänd. I samband med redovisningen kan tjänsteproducenten samtidigt ansöka om komplettering av den ersättning som betalats ut i förskott.

Institutet för hälsa och välfärd kan dela ut återbetalade ersättningar till sådana tjänsteproducenter som har fått en för liten ersättning i förhållande till de verkliga kostnaderna. Social- och hälsovårdsministeriet beslutar om ny utdelning av den andel som inte delats ut.

Närmare bestämmelser om utbetalning av ersättning som delas ut av statens medel, om redovisningens innehåll och om grunderna för återbetalning och ny utdelning av ersättning får utfärdas genom förordning av statsrådet.

12 §

Allmän ledning, styrning och tillsyn

Social- och hälsovårdsministeriet svarar för den allmänna ledningen, styrningen och tillsynen av skyddshemsverksamhetens finansiering.

Institutet för hälsa och välfärd svarar för samordningen och styrningen av den riksomfattande skyddshemsverksamheten.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården samt regionförvaltningsverken övervakar skyddshemsverksamheten inom sitt verksamhetsområde. På tillsynen över skyddshemsverksamheten tillämpas i fråga om kommunalt producerad skyddshemsverksamhet 55 och 56 § i socialvårdslagen (710/1982) samt i fråga om privata producenter av socialtjänster lagen om privat socialservice.

13 §

Tillämpning av statsunderstödslagen

På ersättning som avses i 10 § tillämpas följande paragrafer i statsunderstödslagen (688/2001):

1) 14 § som gäller statsunderstödstagarens skyldighet att lämna uppgifter,

2) 15 § som gäller statsbidragsmyndighetens tillsynsuppgift,

3) 16 § som gäller granskningsrätt för statsbidragsmyndigheten och den som bemyndigats av eller bistår statsbidragsmyndigheten,

4) 17 § som gäller utförande av granskning och skyldighet att bistå,

5) 18 § som gäller statsbidragsmyndighetens rätt att få handräckning,

6) 20 § som gäller återbetalning av statsunderstöd,

7) 21 § som gäller skyldighet att återkräva statsunderstöd,

8) 22 § som gäller återkrav enligt prövning av statsunderstöd,

9) 25 § som gäller dröjsmålsränta,

10) 28 § som gäller tiden för återkrav av statsunderstöd,

11) 29 § 1 mom. som gäller preskription av rätten till utbetalning av ett beviljat statsunderstöd,

12) 30 § som gäller kvittning av statsunderstöd som ska återbetalas eller återkrävas,

13) 31 § som gäller statsbidragsmyndighetens rätt att få information från andra myndigheter,

14) 32 § som gäller utlämnande av uppgifter, och

15) 34 § som gäller ändringssökande.

Som statsunderstödstagare enligt de bestämmelser som nämns i 1 mom. betraktas i denna lag producenterna av skyddshemstjänster och som statsbidragsmyndighet betraktas social- och hälsovårdsministeriet.

14 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den

20 .

15 §

Övergångsbestämmelser

Institutet för hälsa och välfärd ska senast den 30 juni 2015 med producenter av skyddshemsverksamhet ingå ett i 9 § avsett avtal om produk-

tion av skyddshemstjänster och om ersättningsbeloppet.

Institutet för hälsa och välfärd kompenserar kommunerna för kostnader för ersättning för akut krisvård i skyddshem på grund av våld i nära relationer och inom familjen i enlighet med denna lag efter det att den har trätt i kraft, dock högst tills skyddshemmets i 1 mom. avsedda avtal trätt i kraft eller till och med den 30 juni 2015. Kommunerna ska ansöka om ersättning hos Institutet för hälsa och välfärd senast den 15 augusti 2015. Av ansökan ska framgå den sökandes namn, vilket skyddshem det gäller, den aktuella kommunens antal klienter i skyddshem, den

tid som tillbringats i skyddshem och avgiftsbeloppen.

Den som producerar skyddshemstjänster ska meddela Institutet för hälsa och välfärd motsvarande uppgifter senast när avtalet ingås. Uppgifter behövs kommunvis om antalet klienter, ersättningar och klienternas vistelsetider. På grundval av uppgifterna avdras motsvarande summa från förhandsersättningen för produktion av skyddshemstjänster.

Institutet för hälsa och välfärd betalar producenterna av skyddshemstjänster de avtalsbaserade ersättningarna senast den 30 juni 2015. Ersättningar till kommunerna ska betalas senast den 15 september 2015.

Helsingfors den 10 december 2014
